

Лабораторна робота № 4

Програмування та дослідження роботи контролера ADAM-5510KW

Мета: ознайомитися з будовою, особливостями програмування і роботи з контролером.

Лабораторна установка, рис.9.1, призначена для програмування і дослідження роботи мікропроцесорного контролера ADAM 5510KW. Контролер ADAM 5510KW отримує напругу живлення від блока БПН-24. Через порт COM1 він підключений до комп'ютера.

В лабораторній роботі забезпечується керування рухом каретки вторинного приладу РП-160 і роботою виконавчого механізму МЕО, відповідно до алгоритмів запрограмованих у мікропроцесорному контролері ADAM 5510KW.

1 – виконавчий механізм МЕО; 2 – вторинний прилад РП-160; 3 – контролер ADAM 5510KW; 4 – плата з реле і опорами; 5 – джерело живлення контролера; 6 – автомат напруги живлення.

Рисунок 9.1 – Лабораторна установка

Контролер ADAM 5510KW

Мікроконтролер ADAM 5510KW складається з двох основних частин- базового блока та модулів вводу - виводу. Базовий блок має у своєму складі процесорний модуль, перетворювач напруги, 4-слотову пасивну об'єднувальну панель та чотири серійні комунікаційні порти.

У якості CPU використовується 16-розрядний мікропроцесор 80188-40, з вбудованою Flash-пам'яттю на 1,5 Мбайт для завантаження операційної системи ROM-DOS і програмних додатків користувача. Статична оперативна пам'ять (SRAM) - 640 Кбайт.

На відміну від PC-сумісних контролерів ADAM 5510 або ADAM 5511, програмування яких відбувається мовами Асемблер або C++, ADAM-5510KW програмується зручними технологічними мовами стандарту IEC 61131-3 за допомогою інструментальної Softlogic-системи програмування KW MULTIPROG. У якості системи виконання реального часу, використовується операційна система KW PROCONOS, яка забезпечує виконання одночасно до 16 задач.

ADAM-5510KW має чотири серійні комунікаційні порти. Ці порти дозволяють програмувати та конфігурувати контролер, контролювати і об'єднувати віддалені пристрої вводу – виводу.

За допомогою DIP-перемикачів, що розміщуються за четвертим слотом, встановлюється мережний ідентифікатор пристрою, протоколи портів COM1, COM2 (MULTIPROG Protocol або MODBUS Protocol) та швидкість обміну даними від 9600 до 38400 біт/сек.

ADAM-5510KW має чотири слоти для встановлення модулів вводу – виводу, які нумеруються від 0 до 3.

В лабораторній установці використовується контролер з двома модулями. У слоті з адресою 0 встановлено семиканальний ПЗО «ADAM 5018», призначений для роботи з термопарами.

У слоті з адресою 1 встановлено шістнадцятиканальний модуль дискретних сигналів «ADAM 5050».

Інструментальна система програмування KW MULTIPROG

MULTIPROG – це SoftLogic-система програмування промислових логічних контролерів, яка відповідає стандарту IEC 61131-3. Система базується на віконній технології, яка використовує графічні можливості MS - Windows. Тому принципи стандарту здебільшого реалізуються графічно з символами і іконами або діалогами, в яких можуть бути визначені властивості елементів.

За допомогою MULTIPROG можна програмувати на двох текстових ST та IL і трьох графічних – LD, FBD та SFC мовах стандарту IEC 61131-3. Здійснюється це в діалоговому режимі, використовуючи, так званого, Project Wizard (Майстер Проекту).

Графічний редактор системи дозволяє вільне розміщення об'єктів на робочому полі проекту, вибирати мову програмування та використовувати бібліотеку операторів, функцій і функціональних блоків. Він підтримує змішування графічних мов в одному робочому листку, вставлення нових елементів в існуючі мережі, переміщення об'єктів або мереж.

Текстовий редактор дозволяє легко і швидко створювати програми, завдяки кольоровому зображенню ключових слів, використанню бібліотечних блоків і елементів.

Система програмування має могутній засіб налагодження із зручним інтерфейсом користувача. За допомогою MULTIPROG перевірка програми контролера здійснюється на симуляторі без участі самого контролера.

MULTIPROG працює разом з програмованою операційною системою реального часу ProConOs (Programmable Controller Operating System), яка вбудована в контролер.

Виконання лабораторної роботи

Розробити LD-мовою програму управління роботою виконавчого механізму, який починає працювати при натисканні кнопки «Пуск» і за 20с вимикається.

Створення нового проекту

Запустити MULTIPROG V3.3, клацнувши лівою клавiшею миші на піктограмі MULTIPROG, з'явиться екран MULTIPROG. Увійти в меню File →New project.

Подвійно клацнути на піктограмі Project Wizard (Майстер проекту) і ввести ім'я проекту. Майстер проекту збереже проект у відповідному файлі з розширенням *.mwt і створить підтеку того ж імені, в якій запам'ятовуються тіло коду, файли змінних і т.ін.

За замовчуванням шлях проекту вводиться автоматично. Для створення іншого шляху треба натиснути кнопку з трьома крапками.

У діалоговому вікні Select Directory вибрати теку для нового проекту і клацнути ОК.

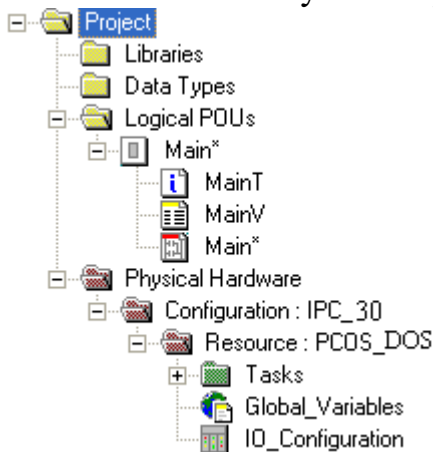
Натиснути кнопку Next і у рядок Name of POU (Імя POU) ввести ім'я першого організатора програми (POU), наприклад Main (Головна). Вибрати FBD-мову. Натиснути кнопку Next і ввести ім'я конфігурації, наприклад, Configuration.

Вибрати тип конфігурації проекту IPC_30, тому що компілятор генерує intel- код для системи виконання ProConOS 3.0. Натиснути кнопку Next, ввести ім'я ресурсу – Resource і вибрати тип ресурсу - PCOS_DOS.

Натиснути кнопку Next, ввести ім'я задачі -Task і вибрати тип задачі - Cyclic.

Натиснути кнопку Next. На екрані з'явиться зміст зроблених установок. Якщо помилок немає натиснути Finish, в іншому разі треба скоригувати кроки проекту де є помилка, користуючись кнопкою Back.

Створений новий проект Main з'явиться у вікні проектного дерева.

В меню дерева проекту розкрити теку Physical Hardware.

Для модифікації імені конфігурації правою клавiшею миші клацнути по Configuration: IPC_30, а потім по "Properties (Властивості)". У вікні, що відкриється, надрукувати ім'я конфігурації (Name), наприклад, ADAM 5510KW_Project і натиснути ОК.

Ім'я конфігурації в дереві проекту зміниться на ADAM 5510KW_Project: IPC_30, при цьому IPC_30 додається автоматично.

В меню дерева проекту клацнути правою клавiшею по Ressours: PCOS_DOS, а у підменю, що з'явиться, клацнути по "Properties..." і змінити ім'я на ADAM 5510KW, натиснути ОК.

Для конкретизації цільового об'єкту завантаження - симулятор реального часу чи комунікаційний порт реального ADAM 5510KW, необхідно встановити ресурс.

Клацнути правою клав'яшею миші по ADAM 5510KW: PCOS_ DOS. У підменю, що відкриється активізувати "Settings...". На екрані з'явиться діалогове вікно: PCOS_ DOS, в якому:

COM- вказує у який серійний порт відправити програму;

Simulation- вказує в який симулятор відправити програму;

Baud- конкретизує швидкість компіляції у Бодах через вибраний порт;

Stopbits- конкретизує кількість стопових біт при комунікації через вибраний порт;

Databits- конкретизує кількість бітів, що передаються через порт;

Parity- вказує біт парності при передачі через вибраний порт;

Timeout- конкретизує інтервал часу (мс), протягом якого система програмування з'єднується з технічними засобами.

Для встановлення порту контролера необхідно у каталозі «Port:» активізувати альтернативу COM1.

Для встановлення швидкості компіляції у таблиці «Baud:» зберегти вказані уставки.

Натиснути кнопку "Data Area" і визначити області пам'яті для користувача, системних прапорців і резерву POU, відповідно до даних наведених у діалоговому вікні "Data Area" :

Non retain	
Start user:	0
End user / Start system:	0
End system (max 63999):	63999
Reserve per POU: 500	
Start user:	64000
End user / Start system:	64000
End system (max 65530):	65530
Reserve per POU: 10%	

Для редагування робочого листка конфігурації модулів вводу-виводу (В/В) використовується діалог " I/O_Configuration", який звичайно містить початок і кінець адреси модулів В/В, декларацію пристрою (ім'я драйвера та адреса пам'яті) і т.ін.

Щоб відкрити діалогове вікно, двічі клацнути по "I/O_Configuration" у проектному дереві .

Якщо у вікні " I/O_Configuration" встановлені непотрібні модулі вводу "IN" і виводу "OUT", то для видалення необхідно їх по черзі активізувати лівою клав'яшею миші і натиснути кнопку "Delete"(Видалити).

Відповідно до комплектації контролера, що використовується у лабораторній установці, у вікні " I/O_Configuration" необхідно додати в слот 0 модуль аналогового вводу ADAM 5018, а в слот 1– модуль дискретного вводу-виводу ADAM-5050. Для цього необхідно:

- у діалоговому вікні “ I/O_Configuration” вибрати вкладку “INPUT” (Вхід) і натиснути кнопку “Add”(Додати). На екрані з’явиться діалогове вікно Add I/O Group.

У полі Name (Ім’я) присвоїти модулю ADAM 5018 ім’я AI_5018 (Тут AI – скорочено аналоговий ввід), а у полі Task вибрати Task.

Для установлення логічної адреси модуля вводу-виводу існує три параметри:

- стартова адреса;
- місткість каналів модуля;
- кінцева адреса.

Для стартової адреси система сама знайде вільну адресу.

Місткість каналів модулів визначається їх призначенням:

Тип модуля	Кількість каналів	Місткість
Аналоговий ввід	8	16 бітів
Аналоговий вивід	4	8 бітів
Дискретний ввід	16	2 біти
Дискретний вивід	16	2 біти
Релейний вивід	8	1 біт

Кінцеву адресу система розраховує автоматично.

Оскільки місткість каналів аналогового модулю вводу ADAM-5018 дорівнює 16 бітам, у полі початкової адреси має бути 0, а у полі місткість – 16. При цьому кінцева адреса (End address) – 15 визначається автоматично після установлення Board I/O Module (Панелі модуля В/В).

При установленні Board I/O Module, вибрати ADAM-5510KW, щоб забезпечити підтримку модулів ADAM-5000. Якщо модулі вводу-виводу серії ADAM- 4000, – необхідно вибрати Read Modbus slave.

Після вибору Board I/O Module натиснути кнопку Driver parameter (Параметр драйвера), щоб забезпечити можливість установлення модулів серії ADAM-5000.

Оскільки вибрано ADAM-5510KW, то ім’я драйвера за замовчуванням – ADAMDrv.

Місце розташування модуля ADAM-5018 вказує на те, що адреса слота установлюється як 0. У полі Module name (Ім’я модуля) вибрати ADAM-5018 [7T/C]. Тут 7- кількість каналів, “Т/С”- скорочено визначає аналоговий ввід сигналів термопар.

Після вибору імені модуля система автоматично вибере тип даних –WORD.

Щоб установити серійний порт треба натиснути кнопку “ADAM5510KW system setup” і вибрати для модуля вводу формат даних (Data Format) – NOPARITY,8.1. Клацнути ОК і конфігурація модуля вводу з’явиться у відповідному вікні.

Щоб додати модуль дискретного вводу-виводу треба у діалоговому вікні “Configuration I/O” вибрати OUTPUT і натиснути кнопку “Add...”. З’явиться діалогове вікно Add I/O Group, в якому дискретний модуль ADAM-5050 ідентифікувати у графі Name, як DIO_5050. У полі Task: вибрати Task і визначити логічну адресу (Logical addressed), як: Start address – 0, Length–2, а

панель модуля вводу-виводу (Board I/O Module) і параметр драйвера (Driver parameter) за аналогією з модулем вводу.

При цьому у полі Name за замовчуванням з'явиться ADAMDrv.

Ідентифікатор пристрою (Device ID) дорівнює 1.

Оскільки ADAM5050 розташований у слоті 1, то у полі Slot надрукувати 1. Ім'я модуля вводу-виводу показати у полі Module name: ADAM 5050 [16UDIO]. Тут 16 – кількість каналів, DIO – дискретний вхід-вихід.

Щоб установити серійний порт треба натиснути кнопку “ADAM5510KW system setup” і в Data Format (Формат даних) вибрати NOPARITY,8.1 для модуля вводу-виводу. Натиснути кнопку ОК і ADAM-5050 потрапить до списку модулів OUTPUT.

Розроблення програмного коду

В проектному дереві відкрити теку Logical POUs, вибрати останню вкладку Main і двічі клацнути лівою клавшею миші. Відкриється робоче поле для створення коду програми.

Для створення проектного коду LD-мовою, на робочому листку вибрати зручне місце для першої мережі і клацнути лівою клавшею миші.

В панелі інструментів клацнути по іконі Contact network (Мережа контактів), в установленому місці з'явиться LD- мережа 001 з контактом і котушкою.

Двічі клацнути лівою клавшею миші по контакту C000, щоб оголосити змінну, яка має запустити двигун. У діалоговому вікні Contact/Coil Properties (Властивості Контакт/Котушка), що з'явиться, замінити типове ім'я змінної C000 на Start.

Натиснути кнопку Apply (Застосувати) і відкрити сторінку діалогу Common (Загальний). У вікні списку Usage (Вжити) вибрати VAR, а у рядку Data Type (Тип даних) - BOOL.

Для призначення змінній Start фізичної адреси модуля дискретного вводу ПЛК, необхідно у полі I/O address (Адреса вводу/виводу) надрукувати %IX1.0, тут 1.0– адреса нульового каналу модуля; I – фізичний вхід; X – означає одинбітний розмір.

Відкрити по черзі сторінки діалогів Local scope (Локальна компетенція) і Global scope (Глобальна компетенція) і активізувати в них Default. Клацнути ОК, щоб змінна стала оголошеною. На робочому листку проекту з'явиться глобальна зміна Start замість C000.

Двічі клацнути по котушці C001, і у діалоговому вікні Contact/Coil Properties (Властивості Контакт/котушка), що з'явиться, замінити ім'я C001 на Motor. Оскільки двигун має працювати безперервно після його увімкнення, у рядку Type (Тип) вибрати –(S)–(Увімкнути вихід і зафіксувати) і натиснути кнопку Apply (Застосувати).

Відкрити сторінку діалогу Common (Загальний). У вікні списку Usage (Вжити) вибрати VAR, а тип змінної – BOOL вибрати у рядку Data Type.

Для призначення змінній Motor фізичної адреси, у рядку I/O Address ввести %QX1.1,

тут Q – позначає фізичний вихід; 1.1 – адреса восьмого каналу; X – означає однобітний розмір.

Відкрити по черзі сторінки діалогів Local scope і Global scope, щоб активізувати в них Default. Клацніть ОК і змінна буде оголошеною, а у LD-мережі замість котушки C001 з'явиться S-котушка з іменем Motor.

Для установлення нової мережі, клацнути лівою клавішею миші нижче першої LD- мережі, а в панелі інструментів активізувати ікону Contact Network (Мережа контактів).

Двічі клацнути по контакту C002, що у другої мережі. У діалоговому вікні Contact/Coil Properties зі списку вже оголошених змінних вибрати Motor і клацнути лівою клавішею миші. Натиснути ОК для зміни імені контакту C002 на Motor.

Клацнути по лінії сполучення між контактом Motor і C003, щоб позначити місце установлення таймера. В панелі інструментів клацнути по іконі Edit Wizard (Майстер редагування), на екрані з'явиться вікно Group (Група). З групи Function blocks курсором вибрати таймер TON і двічі клацнути лівою клавішею миші, з'явиться діалогове вікно Variable properties (Властивості змінної). У рядку Name (Ім'я) ввести M_Time і послідовно натиснути кнопки Apply (Застосувати) і ОК, підтверджуючи завершення діалогу.

Для визначення часу роботи таймера лівою клавішею миші двічі клацнути по блакитній точці PT-входу. У діалоговому вікні Variable properties, що з'явиться, у рядку Name (Ім'я) ввести T#20s,

тут T – префікс часу; # - означає константу; 20s – час роботи двигуна (20с).

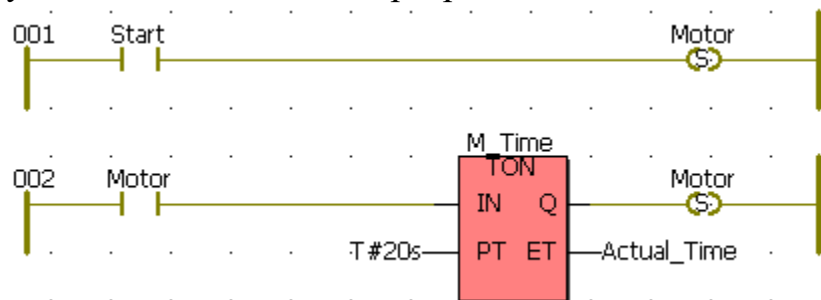
Клацнути ОК і на PT-вході лічильника з'явиться константа часу.

Щоб визначити змінну для ідентифікації фактичного часу роботи таймера, двічі клацнути по зеленій точці ET-виходу таймера. У діалоговому вікні Variable properties, що з'явиться, у рядку Name (Ім'я) ввести Actual_Time, як ім'я локальної змінній.

Натиснути кнопку Apply (Застосувати), відкриється сторінка діалогу Common (Загальний). Зі списку Data_Type (Тип даних) вибрати Time і натиснути ОК. На ET-виході таймера з'явиться Actual_Time.

Двічі клацнути по котушці C003, відкриється діалогове вікно Contact/Coil Properties. Для зупинки двигуна курсором зі списку змінних вибрати ім'я Motor, а у вікні Type - котушку –(R)– і клацнути ОК.

На робочому полі залишиться код програми:

Щоб перевірити програму на наявність помилок, необхідно кнопкою у панелі інструментів здійснити компіляцію.

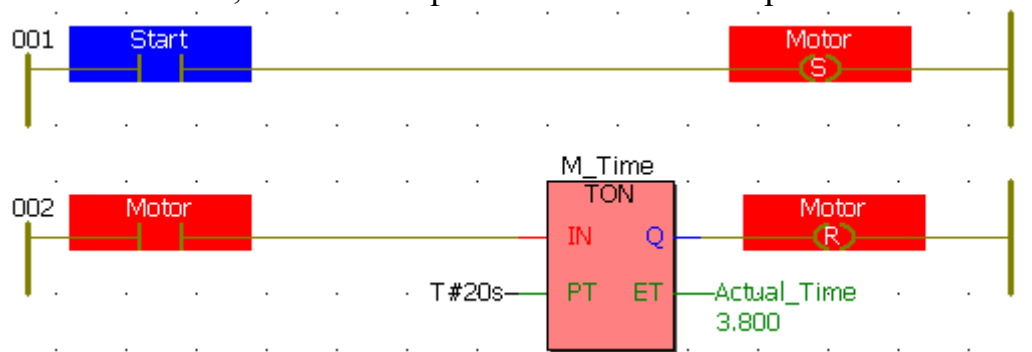
Завантаження проекту до ПЛК

Клацнути по іконі Project Control Dialog, з'явиться діалогове вікно Resource: ADAM 5510KW. Послідовно натиснути кнопки Stop, Reset і Download, з'явиться діалогове вікно, в якому в меню Bootproject (Початкове завантаження) натиснути кнопку Download . Проект завантажиться у пам'ять ПЛК, про що свідчить біг синьої стрічки внизу екрана.

У вікні Resource (Ресурс): (ADAM 5510KW) повторно натиснути Download. У вікні, що з'явилося, в меню Bootproject натиснути кнопку Activate.

Після завантаження проекту і його активації, за умови відсутності помилок, можна запустити виконання програми, користуючись Cold start (Холодний старт), Warm start(Теплий старт) або Hot start(Гарячий старт) у вікні Resource (Ресурс).

Щоб відстежувати роботу програми, можна скористатися оперативним налагоджувальним режимом. Для цього в панелі інструментів активізуєте ікону Debug on/of (Налагодження on/of). Всі змінні проектного коду, що знаходяться у хибному стані отримують синій фон. Коли змінна протягом виконання програми отримує істинний стан, то її синій фон змінюється на червоний.

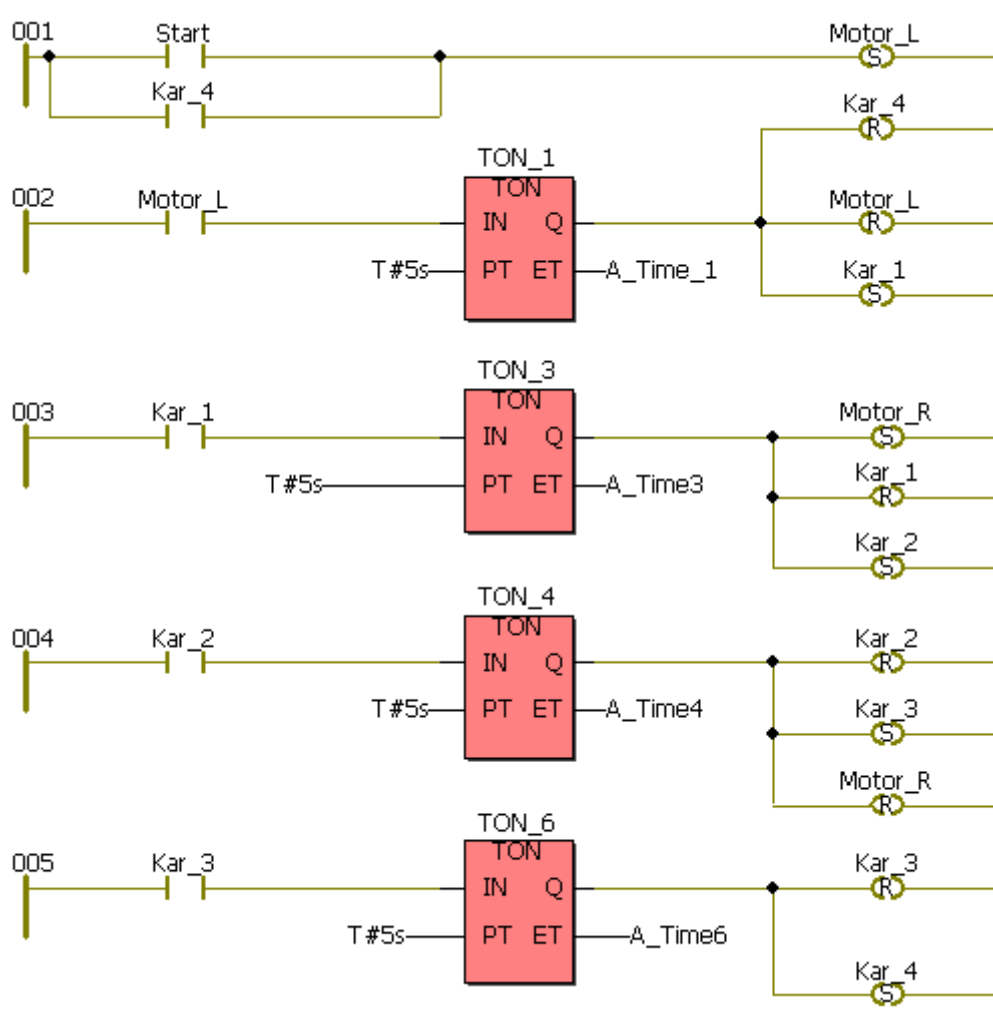

Завдання2

Запрограмувати контролер і дослідити роботу виконавчого механізму і каретки вторинного приладу відповідно до наведеної LD-програми:

- де: Kar_1(%QX1.3), Kar_2(%QX1.4), Kar_3(QX1.5), Kar4_(%QX1.6) – вихідні змінні, що визначають положення каретки на вторинному приладі;
- Start(%IX0.0) - Вхідна змінна, яка запускає в роботу програму;
- Motor_R(%QX1.1) – вихідна змінна, яка вмикає в роботу двигун праворуч;
- Motor_L(%QX1.2) – вихідна змінна, яка вмикає в роботу двигун ліворуч;
- TON1...TON6 – таймери затримки руху каретки і роботи двигуна.

Завдання для самостійної роботи

Модифікувати програму таким чином, щоб після п'яти циклів роботи вона зупинялась.

Зміст звіту

Звіт повинен містити назву роботи, короткі відомості про контролер, програми керування виконавчим механізмом і кареткою приладу та висновки.

Контрольні запитання

1. Що являє собою контролер ADAM 5510KW?
2. Які модулі використовуються в лабораторній роботі?
3. Як виконується конфігурування модулів вводу-виводу ?
4. Чим характеризується система програмування MULTIPROG?
5. Як створюється проектний код?
6. Яке призначення Майстра проекту?
7. З яких етапів складається програмування контролера?
8. Як завантажується проект у контролер?
9. Що таке ресурс програми і для чого він потрібен?
10. Як здійснюється налагодження програми?